

novoles

September 1979

LESNI KOMBINAT NOVO MESTO – STRAŽA

URESNIČEVANJE PLANA V PRVEM POLLETJU

V TEJ INFORMACIJI PRIKAZUJEMO USPEŠNOST GOSPODARJENJA V PRVEM POLLETJU 1979. PRIKAZUJEMO URESNIČEVANJE CILJEV, PROBLEMATIKO URESNIČEVANJA CILJEV, USTVARJENA SREDSTVA IN NJIHOVO DELITEV TER IZVAJANJE UKREPOV. NA PODLAGI ANALIZE GOSPODARJENJA V PRVEM POLLETJU OCENJUJEMO TUDI MOŽNOSTI URESNIČITVE CILJEV OB KONCU LETA.

I. URESNIČEVANJE CILJEV

Ob sprejemanju plana naše TOZD za leto 1979 smo si zastavili osnovni cilj in sicer: povečanje dohodka, iz tega izviraajoče povečanje sredstev za osebne dohodke, povečanje sredstev za skupno porabo in sredstev za akumulacijo. Iz obračuna gospodarjenja za prvo polletje 1979 ugotavljamo, da smo v tem obdobju ustvarili nekaj več dohodka, sredstev za osebne dohodke, ter sredstev za skupno in splošno uporabo (od 0,4 do 9,7 % več) nekaj manj pa sredstev za akumulacijo (za 3,2 %). Vse primerjave gospodarjenja za I. polletje se nanašajo na 50 % letnega plana.

DOSEGANJE DOHODKA

Z letnim planom smo si zadali cilj da ustvarimo za 25,5 % dohodka več kot smo ga ustvarili v preteklem letu. Rezultati kažejo da bomo obvezo tudi izpolnili, vendar pod pogojem, da izpolnimo tudi predvideni fizični obseg proizvodnje. Ustvarjanje dohodka v prvem polletju ni bilo enakomerno. V prvih 3 mesecih smo ustvarili komaj 62 % načrtovanega dohodka za to obdobje, zato je takrat TOZD posloval z izgubo. V drugem tromesečju smo izgubo pokrili in tudi ustvarili planirani dohodek. Do konca leta predvidevamo, da bomo načrtovani cilj dosegli.

2. GIBANJE RASTI SREDSTEV ZA OD I–VI

S tem, da smo v prvem polletju ustvarili in za malenkost presegli planirani dohodek je razumljivo, da smo tako izpolnili osnovni pogoj za ustvaritev potrebnih sredstev za osebne dohodke. Teh je za 2,9 % več kot smo planirali. Z upoštevanjem delovne učinkovitosti, katera je bila v tem obdobju v povprečju nad normalno delovno učinkovitostjo, ter s tem, da smo za 0,2 % porabili več enot dela kot smo planirali in da smo obračunavali akontativno vrednost enote dela 19,00 din smo pa dejansko ustvarili za 2,6 % več sredstev za OD kakor pa zanjajo akontativni osebni dohodki v tem obdobju. Akontacija povprečnih mesečnih neto OD za polni redni delovni čas je znašala v TOZD 7.151 din, brez OD za minulo delo pa 6.233 din.

3. GIBANJE SREDSTEV ZA SKUPNO IN SPLOŠNO PORABO

Sredstva za splošno in skupno porabo moramo ustvarjati, da s tem zadovoljujemo vse ostale potrebe nas vseh kot so: zdravstveno varstvo, kultura, vzgoja in izobraževanje, socialno skrbstvo in omogočamo delovanje različnim ustanovam naše družbe katerih usluge koristimo vsi. V obravnavanem obdobju smo jih ustvarili za 0,4 % več kot je bilo predvideno in s tem smo zadovoljili potrebam družbe, katera od nas ta sredstva pričakuje in tako uresničujemo potrebo po razvoju družbenega standarda, ki je enako pomemben kot naš osebni standard.

4. GIBANJE SREDSTEV ZA AKUMULACIJO

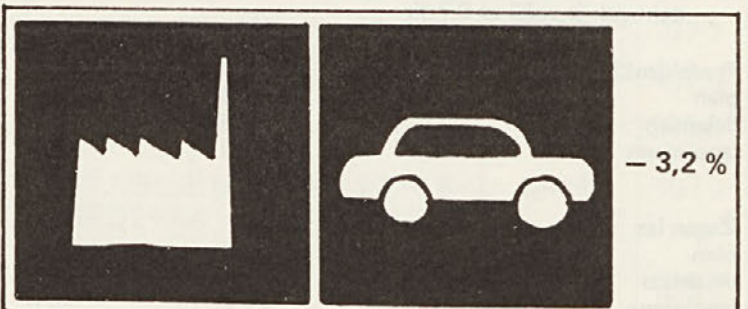
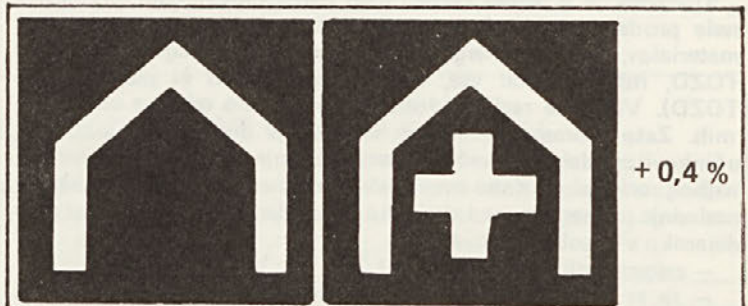
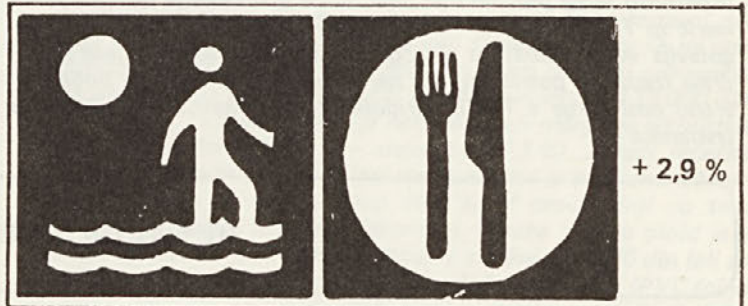
Za letošnje leto smo v primerjavi z letom 1978 planirali za 33,9 % manj ustvarjenih sredstev za akumulacijo (te uporabljamo predvsem za investicije in širjenje materialnih osnov dela) kot smo jih dejansko ustvarili v preteklem letu. Že takrat smo zapisali, da je do zmanjšane plana prišlo predvsem zaradi izredno uspešnega poslovanja v preteklem letu, kar pa ni bilo možno obdržati tudi letos zaradi podražitev surovin in repromaterialov in zmanjšanje proizvodnje (nova linija v TVP) plastificiranih iveric.

S tem da sredstev ustvarjamo manj, bo teh sredstev za porabo v TOZD in za združevanje v okviru Novolesa manj. Kljub temu, da smo ustvarili predvideni dohodek pa je sredstev za akumulacijo v I. polletju manj za 3,2 % kot je bilo predvideno.

Opomba: številke, procenti in znaki (+ -) na desni strani pomenijo, za koliko odstotkov smo uresničili načrtovane cilje.

TOZD TPI

+9,7%

II. POGOJI GOSPODARJENJA V LETU 1979

Pogoji gospodarjenja v letu 1979 so se ob primerjavi s preteklim letom krepko spremenili. V letu 1978 smo obratovali samo v tovarni plastificiranih iveric. Zaradi velikega povpraševanja po izdelkih so bile kapacitete v popolnosti izkoriščene (3 izmensko delo, delo ob prostih sobotah, itd.). Zaradi zmanjšanja naročil (trenutno jih ni dovolj za 2 izmensko proizvodnjo) kapacitete niso izkoriščene. Nova žaga ima dovolj velike kapacitete, vendar zaradi pomanjkanja hlodov teh ne izkoriščamo več kot 65, (računajoč normalno 2 izmensko delo). Struktura proizvodnega programa je z ozirom na preteklo leto zelo spremenjena (začetek žagarske proizvodnje in zmanjšanje proizvodnje plastificiranih iveric). Zmogljivosti je dovolj in ni potrebe po povečanju le teh.

1. ZMOGLJIVOSTI

Za izpolnitev letnega plana proizvodnje ni potrebnih novih zmogljivosti. Žaga obratuje normalno v eni izmeni občasno pa v dveh, to pa povzroča velike težave glede delovne sile. Kadar se zmanjša proizvodnja plastificiranih iveric na 1 izmeno, se za ta čas uvede druga izmena v proizvodnji žaganega lesa.

Primanjkuje pa pokritih prostorov pri žagi za sortiranje, zlaganje in pripravo za odpremo žaganega lesa. Predvidevamo pokritje teh odprtih prostorov.

2. TRŽNO POVPRASEVANJE

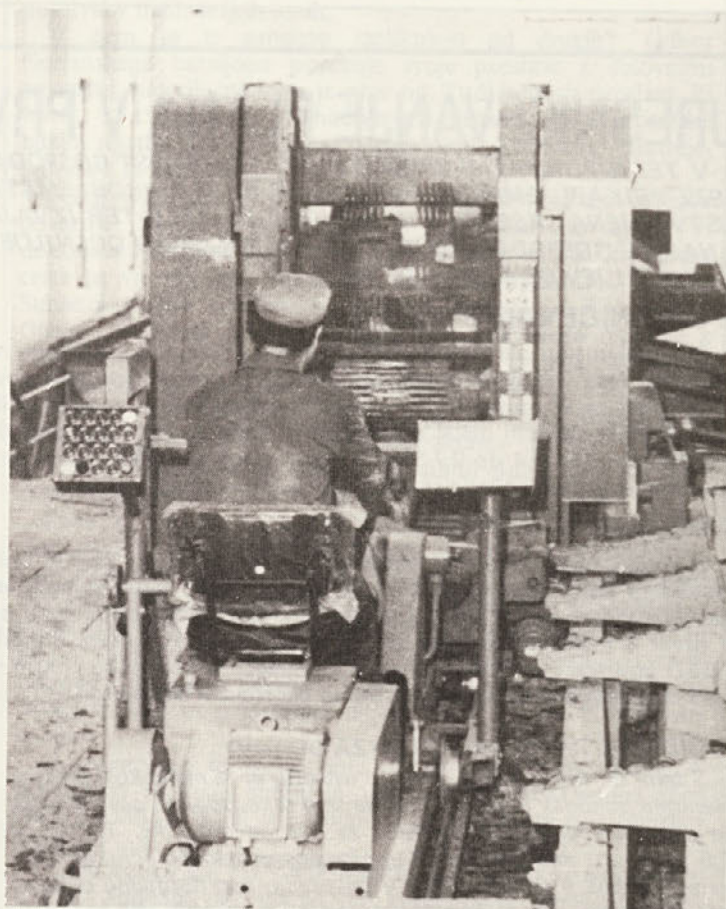
Kot je že omenjeno je zaradi 3 novih proizvodnih linij za plastificirane iverice (TVP in še dve v Jugoslaviji) povpraševanje zelo padlo. Pri prodaji so precejšnje težave, večkrat se pripeti, da nimamo dovolj naročil. Ob dejstvu, da je v letu 1978 obratovala ena proizvodna linija (naša) letos pa 4 v Jugoslaviji, je tako stanje razumljivo in pričakovano. Povpraševanje po žaganem lesu je veliko. Temu bi lahko bolj zadovoljili, če bi dobili več hlodov kot je planirano.

3. STRUKTURA PROIZVODNEGA PROGRAMA

Struktura proizvodnje v TOZD je zaradi ponovne proizvodnje žaganega lesa (lani je ni bilo) in zmanjšanja plastificiranih iveric močno spremenjena. Zaradi tega so težave pri planiranju in primerjanju ekonomske učinkovitosti s prejšnjim obdobjem. Ni dovolj točnih kriterijev in pokazateljev za ugotavljanje uspešnosti ali neuspešnosti same proizvodnje žage, same proizvodnje plastificiranih iveric in TOZD v celoti. Razširjen proizvodni program pa nam zagotavlja večjo stabilnost TOZD. Proizvodnja žaganega lesa se podreja izvoznim potrebam, kar naj bi ugodno vplivalo na boljšo devizno poslovanje v TOZD, pridobimo pa si tudi status aktivnega izvoznika.

4. ŠKARJE CEN

Zaradi zelo velikih podražitev surovin (iverne plošče in hlodi) in repromateriala (PVC folije, lepila, itd.) že takoj na začetku leta, smo bili prisiljeni planirati za letošnje leto za 26 % večje stroške s tega področja. To povečanje pa je v sedanjem trenutku celo že prekoračeno zaradi ponovnih podražitev PVC folije in lepila. Z začetkom meseca aprila smo uspeli povečati naše prodajne cene predalov za 29,5 %. V povprečju za vse naše izdelke smo z letnim planom predvideli povečanje za 19 %, dejansko pa so bile v I. polletju višje za 20,4 %.

III. NAČINI DOSEGANJA DOHODKA

Dohodek je v bistvu razlika med iztržkom katerega dobimo za naše prodane proizvode in stroški katere imamo za nabavo vseh materialov, surovin, energije, minimalne amortizacije, uslug izven TOZD, itd. (skratka: vse, kar moramo dobiti in plačati izven TOZD). Višina te razlike (dohodka) pa je zelo odvisna od nas samih. Zato moramo strmeti za tem, da je proizvodnja čim višja, učinkovitost dela čim večja in gospodarjenje z materiali in energijo najbolj racionalno. Kako smo v teh prizadevanjih uspeli nam kažejo naslednje primerjave med tistim kar smo planirali in tistim, kar smo dejansko v I. polletju ustvarili:

- celotni prihodek je večji za 7,7 %
- za ta večji prihodek smo imeli porabljenih sredstev za 7,0 % več
- dohodek je večji za 9,7 %.

Ker smo proizvedli in prodali več ter dokaj racionalno gospodarili z materiali smo torej ustvarili v TOZD za 9,7 % ali 1.251.000 din več dohodka.

1. URESNIČEVANJE PROIZVODNEGA PLANA

Iz tabela je razvidno, da smo v I. polletju plan proizvodnje v TOZD za nekaj (4,1 %) presegli. Večja je bila proizvodnja predalov (za 13,8 %) manjša pa proizvodnja žaganega lesa (za 22,7 % manj). Ker vse primerjave slonijo na 50 % letnega plana, pa ti podatki ne kažejo prave slike. Vsi vemo in tudi planirano je bilo tako, da smo s proizvodnjo žage začeli koncem februarja, v TPI pa smo v prvih 2 mesecih obratovali še v 3 izmenah. Zato je bolje, če primerjamo in ugotavljamo uspešnost ali neuspešnost same proizvodnje na podlagi mesečnih dinamičnih planov:

Predali(m2)	JAN	FEB	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ	I. POLLETJE
plan	41.580	44.100	28.980	26.460	25.200	28.980	195.300
dejansko	43.011	48.212	36.637	30.726	29.232	25.883	213.701
izpolnjeno	103,4	109,3	126,4	116,1	116,0	89,3	109,4
Žagan les							
plan	—	130	790	930	1.653	1.796	5.299
dejansko	—	88	708	1.000	1.612	1.728	5.136
izpolnjeno	—	67,7	89,6	107,5	97,5	96,2	96,9

V juniju planirana proizvodnja predalov ni bila dosežena (2 tedna samo 1 izmensko obratovanje) zaradi pomanjkanja naročil. Predvideva se da bo isto stanje še v juliju in avgustu.

Planirana proizvodnja TPI za II. polletje ne bo uresničena, ker pa smo v I. polletju presegli planirano proizvodnjo, je pričakovati, da bo letni plan te proizvodnje le izpolnjen.

IZPOLNJEVANJE PLANA PROIZ. I. POLL. 1979				
NAZIV	EM	PLAN I. POLLET 79	IZPOLNITEV I. POLLET 79	INDEKS
PREDALI	m ²	182 700	207 960	113,8
ŽLI	m ³	4 830	3 218	66,6
ŽLB	m ³	1 530	1 760	115,0
PROIZVOD. v 000 din		45 687	47 541	104,1

2. DOSEGANJE OPTIMALIZACIJE PROIZVODNEGA PROGRAMA

Sedanja struktura proizvodnega programa (žagan les, predali) v TOZD ustreza in je z njo možno dosežati načrtovano ekonomsko učinkovitost. V sami proizvodnji plastificiranih iveric se pa kaže, da je za bodoče proizvodnje samo obodov predalov premalo. Pripravljamo razširitev programa v okviru Novolesa (TPI-TVP-TSP-TKO) tako da bi poleg obodov predalov proizvajali še druge elemente v obliki plastificiranih iveric (stenske obloge, police in razni okvirji za pohištvo, manjši pohištveni programi, itd.). Ker smo v proizvodnji plastificiranih iveric z manjšim številom zaposlenih dosegli višjo proizvodnjo kot je planirana smo s tem tudi dosegli za 17,5 % višjo vrednost proizvodnje, kot je predvideval plan. Obratno pa je v proizvodnji žaganega lesa, kjer je ta vrednost za 20 % nižja od plana. Tu še ne dosegamo količinskih normativov proizvodnje, kar pa je delno razumljivo, saj z novo tehnologijo žage obratujemo šele 4 mesece.

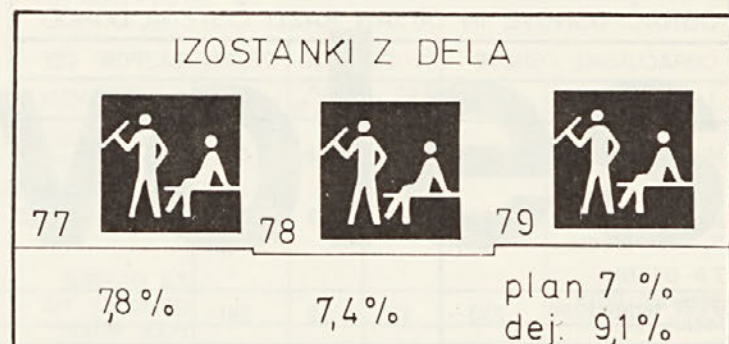
VREDNOST PROIZ. NA ZAPOSLENEGA		v 000 din	
78 PREDALI	79 PREDALI	plan 1359,6	dejan. 1597,8
1237,2		IND 117,5	
78 ŽL	79 ŽAGAN LES	plan 967,8	dejan. 775,8
		IND 80,2	

3. UČINKOVITOST DELA

Velik vpliv na dobro gospodarjenje in doseganje večjega dohodka ima tudi učinkovitost dela. Za čimvečje doseganje te pa moramo dobro izrabljati delovni čas, dobro izkoriščati proizvodne kapa-

citete, izdelovati kvalitetne izdelke, imeti dobro organizacijo dela, dober odnos do izpolnjevanja delovnih nalog in čimboljšo prisotnost na delu.

Prisotnost na delu

Ker smo imeli v letu 1977 in 1978 sorazmerno dobro prisotnost in smo pričakovali, da se bo ta še izboljšala smo si za cilj v letu 1979 zastavili samo 7,0 % izostankov z dela. Iz tabele je razvidno, da smo te krepko presegli (povečali izostanke). Ob razčlenitvi teh izostankov ugotavljamo, da proti preteklemu letu bolniških izostankov do 30 dni nismo presegli (97,3 %), prav tako nismo presegli neopravičenih izostankov (61,8 %). Mnogo več pa je bolniške nad 30 dni in porodniških dopustov (147,1 %). Močno so se tudi povečale nesreče izven delovnega časa (pri delu doma). Ker smo v I. polletju tako zelo povečali izostanke, letnega cilja (samo 7,0 % izostankov) ne bomo dosegli. Prizadevati pa si moramo, da le ublažimo to porast in sicer pri izostankih z dela zaradi bolniške do 30 dni, nesrečah pri delu in izven dela ter neopravičenih izostankih.

Delovna učinkovitost

V sredini preteklega leta smo sprejeli nov sistem nagrajevanja po delu z namenom, da spodbujamo delovno storilnost pri vseh zaposlenih delavcih in pravično nagradimo za opravljeno delo. Povprečna delovna učinkovitost v TOZD se je gibala po mesecih takole: januar 120,9 %, februar 126,2 %, marec 122,0 %, april 122,6 %, maj 129,9 % in junij 117,0 %. Očiten padec v juniju je posledica zmanjšane proizvodnje in prodaje plastificiranih iveric, ter prekomerne porabe ivernih plošč. Ker v žagalnici še nimamo meril za ugotavljanje delovne učinkovitosti (OD se obračunavajo s pričakovano delovno učinkovitostjo – 115,0 %) moramo v II. polletju ta merila postaviti ter po njih nagraditi.

4. ZMANJŠANJE PROIZVODNIH STROŠKOV

Za vse proizvodne stroške imamo normative. Ti so sestavni del letnega plana. Ob sprejemanju tega smo si zadali cilj, da jih ne prekoračimo, ampak poskušamo zniževati in s tem ustvariti prihranke. V prvem polletju smo prekoračili stroške surovin za 173.000 din (ali za 0,9 %). Ta prekoračitev je nastala zaradi manjšega izkoristka jalovih hlovdov (plan 69,0 % – dejansko 67,1 %). Zaradi začetka obratovanja žage in porabe 2 leti starih hlovdov je bilo izkoriščanje teh v februarju in marcu samo 59,0 %. V proizvodnji po tem obdobju se dosegajo planirani izkoristki. Poraba ivernih plošč je v skladu s planskimi normativi. Prihranke v višini 332.000 din (ali za 0,5 %) pa smo ustvarili pri porabi pomožnih materialov (PVC folija in lepila). Pri vseh ostalih stroških (goriva, maziva, energija, vzdrževanje, prevozi, potni stroški, itd.) je ustvarjenih za 493.000 (ali za 11,7 %) prihrankov.

IV. CELOTNI PRIHODEK, DOHODEK, IN RAZPOREJANJE ČISTEGA DOHODKA

Za celo leto smo planirali za 92.112.000 din celotnega prihodka. V I. polletju smo ga pridobili 49.600.000 din ali 53,8 % letnega plana. Porast gre na račun višje proizvodnje in prodaje predalov v prvih 6 mesecih za 13,8 %. Ker je višji celotni prihodek je porasel tudi ustvarjeni dohodek za 9,7 %. Z večjo proizvodnjo je bilo tudi več stroškov za to proizvodnjo, vendar ne za toliko, kot je višji prihodek, ampak za 10 % manj (porast prihodka za 7,7 %, porast stroškov za 7,0 %). Vsi izgledi so, da bomo planirani dohodek v letu 1979 tudi ustvarili.

Iz spodnje tabele o razporejanju dohodka je videti kakšni deleži so ostali TOZD (čisti dohodek) in koliko delov tega dohodka je moral TOZD prispevati za druge namene. Čistega dohodka ostaja več kot je bilo predvideno predvsem zato, ker je bilo prispevkov družbi nekaj manj (plan 27,7 % – dejansko 23,9 %), prav tako je za nekaj manj tudi ostalih prispevkov in obveznosti.

IZRAČUN DOHODKA			
	PLAN I. POLL. 79	IZPOLN. I. POLL. 79	INDEKS
CELOTNI PRIHOD.	46.056	49.600	107,7
- MATER. STROŠKI	32.520	34.813	107,0
- AMORTIZACIJA	648	648	100,0
PORABLJENA SREDSTVA =	33.168	35.461	107,0
= DOHODEK	12.888	14.139	109,7

Na osnovi predhodnih tabel in v njih podanih obračunskih osnov je ostalo za osebne dohodke v naši TOZD za obdobje I. polletja 4.233.000 din sredstev za osebne dohodke. V tem obdobju smo

porabili 216.346 enot dela (ED), katerih je za 575 ED (ali 0,2 %) več kot smo planirali, vendar smo tudi dosegli za 7,7 % večji prihodek, za 4,1 večjo proizvodnjo in za 9,7 % večji dohodek.

Na podlagi višine ustvarjenih sredstev za osebne dohodke in količine porabljenih enot dela izračunamo dejansko vrednost enote za polletno obračunsko obdobje na sledeč način:

OBRAČ. OSNOVE IN DEJAN RAZD. ČISTEGA DOHOD.					
OBRAČUNSKÉ OSNOVE		% UDELEŽ. V ČD		DEJAN RAZPOR ČD	
1. NAMEN	v 000 din	plan I. poll. 79	dejan I. poll. 79	v 000 din	2. ZA NAMEN
MIN OS DOH	4.761	79,0	79,8	6.031	SRED ZA OSEB DOH SKUP POR
OSNOVE ZA AKUMULACIJO % vseh sredst. ZA OSEBNE DOH NA PODL MINUL DELA % od posl skl	973	16,6	16,3	1.232	ZA AKUMULAC
	230	4,4	3,9	291	ZA OSEBNE DOHODKE NA PODL MINUL DELA
SKUPAJ OSNOVE	5.964	100 %	100 %	7.554	SKUPAJ ČD

$$\text{vrednost ED} = \frac{\text{ustvarjena sredstva za OD TOZD} = 4.233.000 \text{ din}}{\text{porabljeno število ED TOZD} = 216.346} = 19,57 \text{ din}$$

Vrednost enote dela izračunana na podlagi plana za leto 1979 je 19,06 din. Na zborih delavcev pa je bila sprejeta akontativna vrednost ED (katera se tudi sedaj obračunava) 19,00 din. Dejanska vrednost ED je torej za 2,7 % večja od planske in za 3,0 % večja od akontativne.

Ker je razlika (višek) sredstev za OD sorazmerno majhna (3,0 % VED) je DS TOZD sklenil predlagati zboru delavcev, da se ta višek sedaj ne razdeli.

V. IZPOLNJEVANJE UKREPOV ZA DOSEGANJE LETNIH PLANSKIH CILJEV

S sprejetjem letnega načrta smo si zadali še posebne ukrepe in naloge, katere smo v I. polletju uresničili takole:

- proizvodni načrt za plastificirane iverice smo dosegli s 109,1 %
- proizvodni načrt za žagan les nismo dosegli (96,9 %). Vzrok je predvsem v pomanjkanju primerne delovne sile ob večkratnem uvajanju dvoizmenskega dela
- kvaliteto izdelave žaganega lesa še nismo dosegli takšno kot smo si zaželeli. Vzrok je ozko grlo proizvodnje pri čeljenju desk.
- porabo časa za 1m³ žaganega lesa sicer zmanjšujemo, vendar cilja še nismo dosegli.
- nadaljevali smo izgrajevanje samoupravljanja na vseh področjih dela in življenja. Doseganje teh ciljev je stalno in dolgotrajno.

NADALJNI UKREPI ZA II. POLLETJE

- doseči letni proizvodni načrt za žagalnico
- nadalje izboljšati kvaliteto izdelave žaganega lesa, predvsem pa dobro čeljenje (z odpravo ozkega grla) in čimbolj enakomerno debelino desk
- še nadalje zmanjševati število porabljenih ur na enoto žaganega lesa
- zagotoviti dovolj naročil za normalno dvoizmensko proizvodnjo plastificiranih iveric
- urediti nagrajevanje po delu v žagalnici
- povečati prisotnost na delu in se približati zastavljenemu letnemu cilju.

OPOMBE:

Ureja uredniški odbor: Bojan Bencik, Stanko Hodnik, Ana Košmerl, Jože Novinec, Igor Slak, Emil Trampuš, Martina Volf in Boris Vovk. Predsednik uredniškega odbora: Franc Redek.

Glavni, odgovorni in tehnični urednik Vanja Kastelic. Izdaja delovna organizacija „NOVOLES“, lesni kombinat Novo mesto – Straža. Naklada 2650 izvodov. Stavek, filmi in montaža: ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto. – Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 31. januarja 1978.